

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PLAN

for

den høiere Realskole

i

HELSINGÖR.

Approberet af det kongelige danske Cancellie under
5te October 1843.

Förstanderskabet for den høiere Realskole:

S. A. Stenfeldt. Fischer. Simesen. E. v. Mehren. C. E. Thune.

**Statens pædagogiske Studiesamling
København V.**

Helsingør.

Trykt hos P. B. Grøner & Co.

1843.

1. Skolen bestaaer af 4 Hovedklasser og en Forberedelsesklasse.
2. Disciple kunne fra deres 8de Aar træde ind i Realskolens Klasser, i Forberedelsesklassen derimod fra en yngre Alder.
3. Dpholdet i hver af Skolens 4 Klasser kan i Gjennemsnit anslaaes til 2 Aar.
4. Skoletiden er om Sommeren fra 8 til 12 Formiddag og fra 3 til 6 Eftermiddag, om Vinteren derimod fra 9 til 1 Formiddag og fra 3 til 6 Eftermiddag, altsaa 39 Timer ugentlig, hvortil endnu kommer en Arbejdstime fra 6 til 7 hver Eftermiddag, hvori de Disciple, hvis Forældre ønske det, under en Lærers Opsyn kunne forberede en Deel for den følgende Dag.
5. Imellem hver to Timer er en Pause paa 10 Minutter, der, naar Veiret tillader det, tilbringes i Gaarden under en Lærers Opsyn; imellem Kl. 11 og 12 varer Dpholdet et Kvarteer, hvilket dog af den Klasse, der hvergang har Timen, benyttes med til de gymnastiske Øvelser. Dette Dphold paa 10 Minutter imellem hver Time er kun for at forfriske Legemet og Aanden, samt for at forebygge den for Underviisningen saa skadelige Løben i Timerne, men ikke til Udspredelse; det bør derfor ingenlunde benyttes til Leeg og Lummel.
6. Optagelsen af Disciple i Skolen skeer Foraar og Efteraar, til hvilke Tider der ogsaa afholdes offentlig Skoleexamen.
7. Forberedelsesklassen staar i enhver Henseende udenfor Realskolen; den har sin egen Lærer, og dens Disciple regnes ikke til Realskolens Disciple.
8. Betalingen for een Discipel i Realskolen er 5 Rbd., dog med den Moderation, at to Brødre i Realskolen betale 8 Rbd. 3 Mk. og tre Brødre 10 Rbd. om Maanedens. I Forberedelsesklassen er Betalingen for een Discipel 3 Rbd., for to Brødre 5 Rbd. og for 3 Brødre 6 Rbd. om Maanedens.
9. Da de skriftlige Arbejder, efterat de ere corrigerede af Læreren, ikke alle kunne gjenemgaaes i Timen, saa skeer dette kun med enkelte af samme. For imidlertid at raade Bod herpaa, maa

Correcturen ikke alene bestaae i en Udpegning af Feilene, men der maa tillige angives hvorfor det er feil og hvorledes det bør hedde. Ethvert corrigeret Arbeide uden Undtagelse afleveres endvidere omhyggeligt reenskrivet i en egen Bog til den følgende Time, og Sprogarbejderne læres nøiagtigt uden ad. Desuden føres en egen Bog i hvert Sprog over de begaaede Feil, der er inddeelt i tre Rubrikker med Doverskrifterne: „Feil“, „bør hedde“, „hvorfor“; denne forevises hvergang samtidigt med Reenskriften.

10. De skriftlige Arbeider ville ikke overstige 5 til 6 om Ugen, nemlig 4 Sprogarbeider, et mathematisk og et fysisk Arbeide, og intet opgivet Arbeide bør i Reglen være vidtløftigere, end at en flittig Discipel kan udføre det i een Time.
11. Det gjøres til Forpligtelse for enhver Lærer ved Skolen jevnligt at hospitere i de andre Læreres Timer, hvilket ikke alene er særdeles nyttigt og nødvendigt for at befordre Lærernes fuldkomne Samvirken til et fælles Maal, men ogsaa i disciplinærifft Henseende har vlist sig af den gavnligste Birkning.
12. I hver Klasse føres en Klasseprotocol, hvori indføres for hver Discipel i hver Time en Character. Disse Characterer have en vis Talværdie, efter hvilken de ved hver Maanedes Slutning opsummeres. Ligeledes bemærkes Disciplenes Forsæls med Hensyn til deres Dpsørsel i Klasseprotocollen med et Teg, der har en negativ, stigende Værdie, hvis maanedlige Sum fra drages den, som Charactererne have givet. Efter Totalsummen af Flid og Dpsørsel erhoder Disciplen sin Plads i Klassen for den næste Maaned. Ved Maanedens Slutning indføres endvidere alle Characterer og Disciplens Plads i en Characterbog, der forevises og paategnes af en af Forældrene eller Bærgerne.
13. Forsømmelse, Glemsomhed, Uopmærksomhed o. dl. straffes med et efter Omstændighederne større eller mindre skriftligt eller mundtligt Straffearbeide, saasom Gjentagelse af en Reenskrift, Udenadskæren af Glosse o. dl. For enhver af de tre ringeste Characterer: tg., mdl. og slet, sidder Discipelen efter om Aftenen i Skolen, indtil det Forsømte er lært og fremsagt for den vedkommende Lærer eller Skolens Forstander.

14. Naar Forældre overgive deres Søn til Opdragelse og Oplæren i en Skole, saa frastge de dem derved den frie Raadighed over samme i Skoletiden. Det kan derfor kun i Sygdoms-tilfælde være alene afhængig af Forældrene, hvorvidt deres Søn skal besøge eller forsamme Skolen, hvorimod i alle andre Tilfælde Skolebestyrerens Samtykke og Erklæring, at Forsømmelsen kan skee uden væsentlig Skade for Disciplen og Klassen, iforveien bør indhentes.
15. Fordelingen af de enkelte Underviisningsgjenstande paa de 39 ugentlige Underviisningstimer er følgende :

	Forber. Klassen	4de Klasse	3die Klasse	2den Klasse	1ste Klasse	
					Real.	Hand.
Religion og Bibelhistorie .	6	3	3	3	3	3
Verdens- og Fædrelandsh.	1	2	2	2	2	2
Geographie	1	2	2	2	2	2
Arithmetik	4	4	4	3	3	3
Hovedregning	4	2	1	=	=	=
Geometrie	=	=	1	2	3	3
Geometrisk Tegning . .	=	1	1	2	2	=
Naturhistorie	1	2	2	2	1	1
Physik	=	=	1	2	3	1
Chemie	=	=	=	1	2	=
Technologie og Varekundsk.	=	=	=	1	2	2
Dans	6	6	4	4	3	3
Tyds	1	3	3	3	3	4
Frans	=	2	3	3	3	4
Engels	=	2	3	3	3	4
Skønskrivning	6	4	3	2	2	2
Frihaandstegning	2	2	2	1	1	=
Sang	=	2	2	2	1	1
Gymnastik	1	2	2	2	1	1
Handelsregning	=	=	=	=	=	1
Bogholerie	=	=	=	=	=	1
Svens	=	=	=	=	1	1
Spans	=	=	=	=	=	1

Underviisningen i de tre nederste Klasser er altsaa fælles for alle Disciple; de Disciple derimod, der bestemme sig for Handelsstanden, nyde i øverste Klasse i 7 Timer ugentlig en særskildt Underviisning.

16. Underviisningens Gang gennem de forskjellige Klasser er følgende :

a, Dauff.

I Forberedelsesklassen indøves Bogstavering, og Indenadslæsningen drives til at læse reent, tydeligt og flydende, samt til at kunne gjengive det Bæste.

I fjerde Klasse indøves fremdeles Indenadslæsningen med omhyggeligt Hensyn til Interpunction og Betoning, og Dvølsler i mundtligt Foredrag fortsættes saaledes, at Discipelen med egne Ord gjentager en forelæst Fortælling eller Indholdet af et forelæst Digt; han lærer tillige i denne Klasse at kjende og adskille de forskjellige Taledele, og de skriftlige Dvølsler begynde med at skrive efter Dictat.

I tredie Klasse fortsættes Dvølserne i at læse, og udvides til at læse med Udtryk, med tilbørligt Hensyn til Stykkets Stil og Character; de mundtlige Dvølsler udvides til uforberedt at give Beskrivelser over saadanne Ting og Gjenstande, der ere Disciplene næstst befjendte, enten fra den daglige Dmgang eller fra Naturhistorien, f. Ex. over Huusdyr, Redskaber, Maskiner o. s. v.; for endmere at danne Foredraget, læres hyppigt passende Digte udenad. De grammatikalske Dvølsler fortsættes til Læren om Sætninger, Perioder og Sætningernes Forbindelse, Tidernes Folge og Interpunctionen. Hver Uge leveres et skriftligt Arbejde enten af historisk Indhold, en Sammenligning af forskjellige Naturgjenstande, en Beskrivelse af en Maskine eller detslige.

I anden Klasse fortsættes Dvølserne i mundtligt Foredrag over en opgiven Gjenstand; i Grammatikken gennemgaaes Læren om Ordbannelsen og Synonymerne, og hele Gram-

matikken repeteres systematisk; de skriftlige Opgaver bestaae af selvvalgte Fortællinger, Breve o. s. v.

I første Klasse endelig sammenlignes Sprogets Bygning og Aand med de andre Sprog, og Disciplen gjøres bekendt med den danske Litteraturs Frembringelser og Udvikling gennem de forskjellige Lidsalbre. I denne Klasse maa Disciplen fremdeles i een Time ugentlig, foruden de fortsatte extemporerede Foredrag, hjemme forberede sig paa et Foredrag af en bestemt Længde over et opgivet Thema. Saadanne Foredrag udarbejdes efter den mundtlige Afholdelse og de derved stedfundne Bemærkninger skriftligt og indleveres til Correctur.

b, Tydsk, Fransk og Engelsk.

I Forberedelsesklassen indøves Indenadslæsning af Tydsk, og tydske Gloser læres udenad.

I fjerde Klasse gaaer Underviisningen i Tydsk, Fransk og Engelsk især ud paa at bibringe Disciplene Færdighed i Udtalen og gjøre dem bekendte med Grammatikkens etymologiske Deel, samt mundtlig at oversætte paa Dansk af en passende Læsebog.

I tredje Klasse indøves Grammatikkens Regler videre, ved at oversætte korte Sætninger fra Dansk paa Tydsk, Fransk og Engelsk; Overgangen til at tale Sprogene forbedres fremdeles derved, at lette Stykker, der forelæses eller fremsiges af Læreren, uden foregaaende Forberedelse mundtligt oversættes paa Dansk.

I anden Klasse gives saavel Underviisningen som Disciplenes Svar i de fremmede Sprog selv. Skriveøvelserne fortsættes, og Læøvelserne begynde med mundtligt at oversætte danske Sætninger og Stykker.

I første Klasse indøves endelig Sprogene aldeles overensstemmende med den danske Underviisning i anden Klasse. For Handelsafdelingen kommer i øverste Klasse endnu een Time ugentlig for hvert Sprog til Øvelse i at skrive Handelsbreve.

c. Naturhistorie.

I Forberedelsesklassen lære Disciplene at kjende og benævne de vigtigste Dyr.

Underviisningen i Naturhistorien gaaer i fjerde Klasse ud paa at gjøre Disciplene bekendte med de af Inblandets vigtigste Naturproducter af alle tre Naturriger, der have en teknisk Anvendelse. Forsaavidt mueligt forevises de omhandlede Gjenstande efter forudgaaet Beskrivelse, eller tydeliggjøres ved Afbildning, hvor Foreviisning ikke kan finde Sted. Efter Beskrivelsen og Foreviisningen gjentager Disciplen med Gjenstanden for Diet den gjorte Beskrivelse.

I tredje Klasse udvides Foreviisningen og Beskrivelsen af Naturproducter til saadanne, der ikke findes hos os, men dog kun til dem, der have nyttig Anvendelse, og her med den Forskjel, at Disciplen, efter Foreviisning af den omhandlede Gjenstand i Natura eller Afbildning, selv maa udføre Beskrivelsen, og, ved Sammenligning med hvad der er sagt om lignende indenlandske Producter, slutte sig til Anvendelsen.

I anden Klasse gives en systematisk Sammenstilling af de hidtil omhandlede Naturgjenstande, og Betingelserne for deres Fremkomst, Bestaaen, Udvikling og Forædling afhandles.

I første Klasse endelig bibringes Disciplen en nøiere Kundskab om det menneskelige Legeme og dets enkelte Deles Forhold og Functioner.

a. Physik.

I Physik begynder Underviisningen i tredje Klasse med, saameget som mueligt ved foreviste Experimenter, at gjøre Disciplene bekendte med de vigtigste Naturphænomenener.

I anden og første Klasse fortsættes Experimenterne i den ene Time ugentlig paa en saadan Maade, at Disciplene deraf, ved Sammenligninger og Slutninger, selv kunne udfinde Naturlovene, og i denne Time deeltage ogsaa de

Disciple, der udgjøre Afdelingerne for Handlende. I den anden Time udvikles derpaa de fundne Naturlove nærmere og bringes under mathematisk Form, for bequemere at kunne anvendes til Løsning af Opgaver.

I første Klasse benyttes den tredje Time til at øves i Anvendelsen og Behandlingen af de vigtigste physiske Instrumenter, samt til ved selv tænkte Forsøg at besvare forelagte Spørgsmaal. De anstillede Forsøg og deraf uledte Resultater beskrives og indleveres til Correctur.

e, Chemie.

Underviisningen i Chemie begynder først i anden Klasse, og indskrænker sig der til at gjøre Disciplene bekendte med Metalloiderne og de allervigtigste Syrer og Olf, samt med Principerne for deres indbyrdes Forbindelse.

I første Klasse gennemgaaes Metallernes og deres Hovedforbindelsers Egenstaber og Fremstilling, samt Grundtrækkene af den organiske Chemie, især med Hensyn til Forstaelsen af Plante- og Dyreriget's Væxt og Ernæring.

f. Technologie og Varekundskab.

Til Underviisningen i Chemie, Physik og Naturhistorie slutter sig paa det inderligste Underviisningen i Technologie, der gjør Disciplen bekendt med de vigtigste Kunstproducters Udseende, Kjendtegnene paa deres Dvalitet og Forfalskning, samt Fremgangsmaaden ved deres Frembringelse af de raae Naturproducter. I anden Klasse afhandles fortrinsviis den mekaniske Technologie, og efterat Disciplene i denne Klasse ere blevne bekendte med Lovene for Stoffernes chemiske Forbindelser, gennemgaaes i første Klasse saadanne tekniske Arbejder, ved hvilke chemiske Virkninger spille en betydeligere Rolle.

g. Arithmetik og Hovedregning.

I Forberedelsesklassen indøves kun de 4 Regningsarter med hele ubenævnte Tal, saavel paa Tavlen som i Hovedet.

I fjerde Klasse fortsættes denne Øvelse til fuldkommen Færdighed og udvides til Decimalbrøk og almindelig Brøk, i 4 Timer paa Tavle og i to Timer i Hovedet.

I tredje Klasse foretages Regning med benævnte Tal, Regula de tri, Kvadrat- og Kubikrodsuddragning, samt de 4 Regningsarter med Bogstaver; een Time Hovedregning bibeholdes.

I anden Klasse følger nu Ligningernes Theorie og Løsning af allehaande derhen hørende Opgaver, samt Behandling af Potens- og Rodstørrelser.

Endelig foredrages i første Klasse Læren om Logarithmer, Progressioner o. s. v. og disses Anvendelse til Beregning af Rentesrenter, Livrenter o. s. v., samt en systematisk Repetition af Algebraen. For Handelsafdelingen træder den fuldstændige Verel- og Coursregning i een Time ugentlig istedetfor den systematiske Repetition.

h. Geometrisk Tegning.

Den geometriske Tegning tjener i fjerde Klasse til at forberede Geometrien, idet den paa en practisk og let anskuelig Maade gjør Disciplene bekendte med de vigtigste Sætninger i Geometrien, samt med Brugen af de mathematiske Tegn.

I gjennem de tre andre Klasser fortsættes den geometriske Tegning til den for enhver dygtigere Haandværker og Lethnifer saa nødvendige Færdighed: mathematisk nøiagtigt, ved Hjælp af Passer og Lineal at fremstille enhver regelmæssig Gjenstand. Hermed forbindes i øverste Klasse i den ene

Time egentlig Læren om Perspektiverne, hvorved denne Underviisningsgjenstand paa det inderligste kommer til at gribe ind i Frihaandstegningen.

i, Geometrie.

Geometrien, der er forberedt ved den geometriske Tegning i fjerde Klasse, afhandler i tredie Klasse Læren om den rette Linie og Cirklen. I anden Klasse følger Læren om Trianglers og Fjirkanters Congruens og Proportionalitet, samt Beregningen af Trianglers og de øvrige Figurers Fladeindhold. I første Klasse endelig afhandles den fuldstændige Trigonometrie og Stereometrie. Hver Uge maa en mathematisk Opgave besvares skriftligt. I det Hele maa det matematiske Kursus have en saadan Omfang og Grundighed, at en Discipel, efter i denne Skole at være forberedt, med Fethed kan bestaa ved den combinerede Afgangsexamen for Polyteknikere, Forstelever o. s. v.

k, Historie.

I Forberedelsesklassen bestaaer Underviisningen i Historien i en mundtlig Fortælling af enkelte af Historiens interessanteste Begivenheder.

I fjerde Klasse gives Disciplene en igjennem alle Tidsaldre gaaende Skildring af store og berømte Mænd, vise Lovgivere, ædle Patrioter, der have offret deres Liv og Gods for Fædrelandets Vel og for det Godes Fremme; tillige gjenne-gaaes de ældste Folks Udviklingshistorie (deres Gudelære indbefattet) indtil Grækerne.

I tredie Klasse gjøres Disciplene bekendte med den græske og romerske Historie og Gudelære; anden Klasse beskæftiger sig med Middelalderens og første Klasse med den nyere Tids Historie, med Staternes Forfatning og Fremskridt i Cultur, Sæder og borgerlig Frihed, med sær-

deles Hensyn paa Danmarks og de nordiske Rigers Historie og Udvikling.

1. Geographie.

I Forberedelsesklassen lære Disciplene ved Hjælp af Globus og Bæggefort at adstille og benævne Verdensdelene, Landene og Havene.

I fjerde Klasse gjøres de fremdeles saameget mueligt ved Hjælp af Globus og Bæggefort fuldkommen bekendte med Jordens Fastlande, Der, Halvøer, Bjergstrækninger, Floder og Søer, samt med de vigtigste Stater og Stæder i Europa.

I tredje Klasse gennemgaaes de forskjellige europæiske Stater mest med Hensyn til Naturgrændser og dermed sammenhængende climatiske Forhold og Producter.

I anden Klasse gennemgaaes Landene i de andre Verdensdele paa samme Maade, og i første Klasse gives en Repetition af samtlige Lande, med deres politiske Grændser, deres Handels og industrielle Forhold. Med Underviisningen forbindes i denne Klasse Korttegning paa dertil indrettet linieret Papir, hvorved den nøiagtige Kundskab om Landenes Figur og Beliggenhed overerdentlig befordres og lettes.

m. Religion.

Da Religionen, grundfæstet i et fromt og kristeligt Sindelag, ene og alene formaaer med Sikkerhed at føre Mennesket dets jordiske og himmelske Bestemmelse imøde, og lærer ham at betragte alle jordiske Forhold som Guds store Guds holdning, i hvilken Enhver af os er kaldet til at virke af bedste Ene efter de Gaver, der ere givne ham, og da kun ved et saadant Sindelag den sande aandelige Dannelsen kan opnaaes, saa er det den første og vigtigste Opgave for

Skolen at behandle Religionsunderviisningen paa det omhyggeligste og samvittighedsfuldste, saaledes som den hellige Skrifts Aand fordrer det, saa at de unge Hjerter bevares fra eensidig Pietismus og hyllet Andagt, og ledes og hæves til en i den inderligste Kjærlighed og dybeste Beundring begrundet, klar, kraftig og virksom Tro, der kan blive det en sikker Støtte, saavel imod Forsørelsernes Magt, som imod Sjælbuens Slag. Men skulle Disciplene faae Deel i denne Himlens kosteligste Gave, saa maae alle Lærere være christelige Pædagoger, alle samdrægtigen ved enhver Leilighed virke hen til det samme store Maal; og denne Leilighed finder en dygtig og samvittighedsfuld Lærer i hver Time, især ved Naturens og Historiens Studium. Men foruden denne fælles Indvirkning paa Disciplenes Aand og Hjerte ere endnu 18 Timer ugentlig helligede dette Skolens vigtigste Formaal. I første Klasse anvendes den ene Time om Ugen til Udviklingen af den menneskelige Sjæls Evner og Egenstaber.

Paa saadan Maade haaber jeg af de til vor Baretægt allerede
 anbetroede 70 Disciple og af dem, hvis Dannelse i Fremtiden maatte
 blive os overladt, i Forening med følgende duelige og nidkjære Læ-
 rere, at danne bygtige og agtværdige Medlemmer af Samsundet.

- Herr Cand. phil. D o s s Lærer i Dansk, Lydst og Historie.
 — Cand. theol. P a s s e n — = Religion og Geographie.
 — Overlærer A n d r e s e n — = Naturhistorie.
 — C h r i s t e n s e n — = Fransk, Engelsk og Regning.
 — G. A n d e r s e n — for Forberedelsesklassen.
 — R o d — i Skrivning for 2den og 3die
 Klasse.
 — G r o n e m a n n — = Skrivning for 4de og Forbe-
 redelsesklassen.
 — B e c k e r — = Tegning.
 — Organist L u n d — = Sang.
 — A n d e r s e n — = Gymnastik.

/o

Dertil give Gud os sin Bistand.

Simesen.